

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

Sive Commentarius In Regulas Juris Pontificii, Qvæ In Libro Qvinto, Et
Sexto Decretalium Continentvr

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1659

5. Quod latenter, aut per vim, vel aliàs licitè introductum est, nullâ debet
stabilitate subsistere.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61853](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61853)

REGVLA V.

Quod latenter, aut per vim, vel aliàs illicitè introductum est, nulla debet stabilitate subsistere.

I. Latenter seu clam facere censetur. 1. qui celat adversario, neque denunciatur illi timens eius controversiam. 2. qui agit animo celandi eum, quem prohibendum intelligit. 3. qui oppositionem, seu resistantiam metuens aliter facit, quàm indicat, & qui post denunciationem in certum diem, & horam fecit. 4. furtivè possessionem ingrediens clam fecisse dicitur, metuens veri possessoris resistantiam. 5. clam uti re aliqua dicitur, qui prohibitus utitur. Denique quicquid in occulto fit, exclusis arbitris, & testibus, latenter actum præsumitur, ut apparet in sponsalibus, & matrimonio clandestino, cum requisiti testes non adhibentur. c. 2. de sponsal. Conc. Trid. sess. 24. c. 1. de Reform. V. Barbof. tr. de partic. dist. 59.

Rationem Glossa allegat, quia contra ius sunt, quasi dicat, contra ius facta pro infectis haberi debent: cujus generis sunt violentiæ, dolosæ, vel occultæ machinationes, & quæcunque legibus prohibentur.

II. Vim Ulpianus ita describit, & à clandestino distinguit. *Vi factum videtur id, quod quisque, cum prohiberetur, fecit: Clam, quod quisque, cum controversiam speraret, fecit.* l. 74. §. vi factum. T. de div. reg. iur. Sed harum legum interpretes, non uno modo vim committi, neque unius generis clandestina facta esse observant. Vis publica est, ait Isid. l. 5.

etym. c. 26. si quis civem ad populum, vel regem appellentem necaverit, torserit, verberarit, aut vinxerit: privata verò si quis ante iudicium armatis hominibus quenquam è suo deiecerit, vel expulerit. Alii vim publicam appellant, quæ armatis hominibus, aut coactis committitur; privatam, quæ sine armis fit. l. 3. 4. 5. T. ad l. Jul. de vi publ. Decius in Reg. Hoc iure 194.

III. His annotatis Regulæ intentio manifesta est. Nihil enim aliud vult, quàm facta per vim, dolum, aliumve modum legibus prohibitum non mereri laudem, vel approbationem, sed pro non factis habenda, tollenda, & irritanda esse.

Cautè dicitur non debent subsistere, quia per se, & reapse non quicquid illicito modo agitur, viribus caret, ut innumeris exemplis liquet. Nam, ut Philippi Decii enumeratione utar. 1. sententia sub conditione ferenda non est, lata tamen valet, quoniam lex ulterius procedit ita disponendo. Bartol. in l. Non dubium. C. de leg. & c. Apostolicam de Regularib. 2. executio testamenti facta per Guardianum S. Francisci valet, licet prohibita sit, Clem. exivi. de verb. signif. 3. prælati prohibentur delegationes à iudicibus sæcularibus suscipere. c. te quidem. 11. q. 1. si tamen susceperint, valet iudicium. 4. Clericus licet Notarius sit, prohibetur instrumenta conficere, c.

Sicut

Sicut. Ne Clerici vel Monachi. Si tamen rogatus confecerit instrumentum valebit *Bart. in l. Vniuersos. C. de Decur. 5.* Si statuto prohibeatur admissio testium ad probationem, valebit nihilominus parte nihil opponente. *Bald. in l. certa conditio. T. si certum per. 6.* Excommunicato non licet in iudicio stare. *c. Intellectus de iudic. & tamen valet iudicium, Si nihil opponatur. c. 1. §. si verò de except. in 6. 7.* in causâ criminali non est admittendus procurator, illo tamen interveniente valet iudicium, quando aduersa pars non reclamât. *Gloss. in c.*

1. §. Criminalis de iud. 8. Contra sententiam, quæ transiit in rem iudicatam, exceptiones & probationes non debent admitti, si tamen allatæ fuerint, parte non opponente effectum sortientur. *Innoc. in c. Cùm dilecta de refer. Denique pacta, conuenta, & contractus intuitu solius honestatis, vel privatæ utilitatis prohibiti, cùm suam obtinent, donec à Iudice irritentur, ut diximus in part. 2. Summa, nec tollit factum, quod impedit faciendum. l. in ambiguus. T. de reg. iur.*

REGVLA VI.

In ipso causæ initio non est à quæstionibus inchoandum.

Quæstiones publica iudicia sunt, inde sumpto nomine, quod in iis reus in iudicium vocatus nocens sit, an innocens constituto iudicio quæritur, ut *l. 2. de orig. iur. ubi Pompon. scribit, quæstiones publicas constitutas à Sylla de sicariis, de veneficiis, & parricidiis.* Hinc quæstionem ferre est vindicandum facinus iudicibus præbere, & mandare, vel potius ad Senatum referre, ut de vindicando scelere extra ordinem fiat S. C. & in iudicium res deducatur. *Bud. in l. 1. ad l. Cornel. de Siscar.* Sed nobis quod seruiat, in Rubr. De quæstionibus, quæstio tormentum est, quod res ad scelerum, & sociorum suorum veritatem eruendam adhibetur. *l. Item apud. §. quæstionem. T. de iur. l. 1. T. de quæst. l. Inde Neratius T. ad. l.*

Aquil. Et juxta hanc intelligentiam Pontifex (Greg. VII.) Variensi Episcopo scribens edicit à quæstionibus non esse iudicium inchoandum. Quod olim ab Imperatorib. quoque constitutum erat. Nam Augustus, *Vlpiano teste,* non esse à tormentis incipiendum jubet. *l. 1. T. de quæstion.* Adrianus verò, tunc ad tormenta fervorum veniendum esse rescribit, cùm suspectus est reus, & indicia tam certa, ut sola confessio deesse videatur. *l. 2. eod.* Eadem aliorum mens est. *l. 8. milites eod.* Contrarium si fiat, appellationis remedium reo conceditur. *c. Non solent 2. q. 6.* ubi legimus. Ante sententiam appellari potest, si quæstionem in civili negotio habendam Iudex interlocutus sit: vel in criminali, si contra leges id faciat.

III. Quæstio